

Verslag gebiedsbijeenkomst **Duurswold**

Siddeburen, 29 oktober 2019

Aanwezig zijn vertegenwoordigers van:

Gronings Particulier Grondbezit, Natuurmonumenten, Provincie Groningen, Sportvisserij Groningen Drenthe, Staatsbosbeheer, Toeristische Kano Bond Nederland, Waterbedrijf Groningen, Watersportverbond District Noord, Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, Jachthaven De Otter, Landbouwvereniging Duurswold/Woldstreek en algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's..

Bijeenkomsten ter voorbereiding op het nieuwe beheerprogramma

In het najaar van 2019 vonden in het beheergebied van het waterschap zes gebiedsbijeenkomsten plaats om te praten over de maatregelen voor veiligheid, wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit voor de komende planperiode (2022 – 2027). Het doel van de bijeenkomst was de aanwezigen te informeren over de opgaven en de voortgang van diverse waterthema's en om inbreng te vragen over meekoppelkansen, aanvullingen en aandachtspunten.

Op 29 oktober 2019 vond de gebiedsbijeenkomst van het stroomgebied van Duurswold plaats. Hierbij is gediscussieerd over de opgaven, de mogelijke oplossingen en een maatregelenpakket. Dit gebeurde aan de hand van verschillende kaarten rond de belangrijkste thema's. In dit verslag wordt een weergave gegeven van de middag en zijn de aandachtspunten of vragen opgenomen, die door de aanwezigen zijn aangedragen. Daar waar mogelijk zijn de vragen en aandachtspunten van een antwoord voorzien. Sommige antwoorden zijn later uitgezocht en weergegeven.

De vragen en aandachtspunten zijn gerangschikt per thema. Voorafgaande aan de beantwoording van de vragen en aandachtspunten is een korte samenvatting van de stand van zaken en de opgaven van het waterschap gegeven.

>> VEILIGHEID

Het waterschap biedt bescherming tegen overstroming vanuit zee en overstroming vanuit de boezem. De boezem is een stelsel kanalen waarin het water vanuit het achterland verzameld wordt, waarna het afwatert naar zee.

Bij Farmsum en het industriegebied Oosterhorn grenst Duurswold aan zee. Hier ligt ruim drie km zeedijk. De verwachting is dat de dijk bij de lopende toetsingsronde zal worden afgekeurd. De veiligheid van de dijk op korte termijn is niet in gevaar, maar er zullen wel maatregelen genomen moeten worden voor de veiligheid op de langere termijn. De voorbereidingen voor de versterking van de zeedijk zullen na 2030 van start gaan.

De afgelopen periode is het overgrote deel van de kaden langs het boezemsysteem van Duurswold op orde gebracht. Het laatste deel langs de zuidzijde van het Afwateringskanaal van Duurswold, tussen Steendam en Tjuchem, wordt nu voorbereid en vanaf eind 2020 uitgevoerd. Ook worden de laatste delen van de kaden van het systeem van het Eemskanaal in de omgeving van het industrieterrein van Oosterhorn dit jaar op orde gebracht. Er wordt niet alleen naar de hoogte van de kaden gekeken, maar ook naar de stabiliteit.

Het zeegemaal Duurswold beschikt (samen met de spuisluis) nu nog over voldoende capaciteit, maar bij de geplande revisie van het gemaal rond 2020 zal bekeken worden in hoeverre we de capaciteit van het gemaal moeten verhogen rekening houdend met de klimaatverandering, stijgende zeespiegel en dalende bodem. Binnen de gebiedsontwikkeling Meerstad wordt stapsgewijs een noodbergingsgebied, het Woldmeer aangelegd voor de Eemskanaal-Dollardboezem. Hier kan in de toekomst tijdelijk 1,6 miljoen m³ water geborgen worden. Om het water vanuit het Eemskanaal naar het noodbergingsgebied in Meerstad te laten stromen moet een waterinlaat ter hoogte van de Slochtersluis gerealiseerd worden.

> Vragen en opmerkingen tijdens de bijeenkomst:

Waarom wordt dit stuk zeedijk pas in 2040 aangepakt, terwijl die is afgekeurd. Wie bepaalt dat?

De aanpak van de zeedijken in Nederland loopt via het landelijke HoogWaterBeschermingsProgramma (HWBP). Het HWBP kijkt welke dijken het meest urgent zijn en op basis hiervan worden prioriteiten gesteld. Het stuk zeedijk bij Delfzijl is niet urgent. De dijk is de komende jaren veilig. Om ook in de toekomst veilig te zijn moet de dijk worden versterkt. Voor 2050 moeten alle zeedijken in Nederland op orde zijn.

Is de dijk langs het industrieterrein minder urgent dan de dijk van waterschap Noorderzijlvest?

De zeedijk van Eemshaven tot Delfzijl (van waterschap Noorderzijlvest) is versneld versterkt vanwege de kans op aardbevingen. Bij de aanvang van deze versterking (een paar jaar geleden) waren er nog veel onzekerheden over de invloed van aardbevingen op de zeedijk. De afgelopen jaren is hier veel onderzoek naar gedaan. Uiteindelijk blijkt de invloed van aardbevingen op de zeedijk mee te vallen. Daarnaast ligt de zeedijk binnen het beheergebied van ons waterschap verder af van het aardbevingsgebied dan de dijk van waterschap Noorderzijlvest. Voor onze dijk hoeven geen extra maatregelen te worden genomen in verband met het risico op aardbevingen. Bij aardbevingen met een kracht groter dan 3 op de schaal van Richter worden de coupures en schutsluizen in de dijk bij Delfzijl geïnspecteerd.

Bij voorspelde storm graag de Duurswoldboezem naar beneden bijstellen, dit ter voorkoming van schade aan de steigers bij Boei 12 in Steendam.

Particuliere eigendommen buitendijks in de boezem zijn de verantwoordelijkheid van de particulier zelf. Het waterschap zal ter voorkoming van schade proberen om in deze situatie het waterpeil te verlagen.

Omgekeerd peilbeheer op de boezem is onlogisch ten aanzien van waterveiligheid.

De boezem van Duurswold is een bemalen boezem en daardoor een veilige boezem. Dit betekent namelijk dat met behulp van gemalen de boezem veilig gehouden kan worden. De poldergemalen kunnen stopgezet worden of het zeegemaal kan aangezet worden. Hiermee is de veiligheid veel beter te controleren dan bijvoorbeeld op de Eemskanaal Dollard boezem.

>> WATEROVERLAST

In de lage delen van Duurswold komt op grote schaal bodemdaling voor door onder andere voortgaande veenoxidatie. Dit kan in de toekomst tot wateroverlast en waterhuishoudkundige knelpunten leiden. Momenteel is het beleid van het waterschap dat in veenoxidatiegebieden waterpeilen niet meer naar beneden worden bijgesteld. Er wordt gezocht naar oplossingen op maat. Hiervoor zal per deelgebied samen met alle betrokkenen gekeken worden naar de effecten op lange termijn en de kosten van compenserende maatregelen van eventuele peilaanpassingen. Dit leidt vervolgens tot nieuwe peilbesluiten, die voor een groot deel in Duurswold nog moeten worden opgesteld.

De steeds vaker voorkomende extreme neerslag kan in de bebouwde omgeving op sommige plekken zorgen voor wateroverlast. Gemeenten brengen momenteel in beeld hoe 'klimaatbestendig' hun gebied is. Daarbij wordt ook de opgave voor de stedelijke waterberging meegenomen. Het waterschap werkt hieraan mee en brengt daarbij vooral de kennis over- en effecten in het landelijk gebied in beeld. Daar waar knelpunten zijn, worden maatregelen uitgevoerd om dit op te lossen, dit wordt door eigenaren, gemeente en waterschap opgepakt.

Ook grondwateroverlast komt lokaal voor. Vaak veroorzaakt door slecht doorlatende lagen in de ondergrond. Als het regent kan het water daar niet snel genoeg infiltreren en kan overlast ontstaan. Gemeenten en waterschap werken samen om afvoer van overtollig grondwater te faciliteren, maar de zorg voor het eigen perceel ligt in eerste instantie bij de eigenaar.

In het landelijk gebied, met name in de veengebieden kunnen piekbuien ook voor wateroverlast zorgen. Met het vaker voorkomen van extreme piekbuien neemt ook de kans op schade voor gewassen toe. Op eigen terrein is het aan de grondgebruiker zelf om zijn grondgebruik hier zo goed mogelijk op aan te passen.

Het is ongeveer 20 - 50 jaar geleden dat in het gebied de grote ruilverkavelingen of waterbeheerinrichtingen zijn uitgevoerd. Nadien zijn er lokaal wel aanpassingen gedaan, maar grotendeels is het waterhuishoudkundige systeem onveranderd. Omstandigheden zijn echter wel veranderd en zullen nog verder veranderen. Denk daarbij aan schaalvergroting in de landbouw, uitbreiding natuur en uitbreiding stedelijk gebied, klimaatverandering, veenoxidatie, automatisering, etc. De komende jaren nemen we het gebied onder de loep om te kijken of het watersysteem klaar is voor de toekomst en maken aanpassingen indien nodig.

> Vragen en opmerkingen tijdens de bijeenkomst:

Gevraagd wordt of het afkoppelen van hemelwater van het vuilwaterriool in het gebied op orde is.

Het waterschap en de gemeenten hebben hierover wel overleg, maar de verantwoordelijkheid voor het afkoppelen van hemelwater ligt bij de gemeenten. De gemeenten nemen het afkoppelen in ieder geval altijd mee in de rioleringsopgaven. Momenteel zijn alle gemeenten bezig met stresstesten waarin wordt gekeken of hun gemeente bestand is tegen de klimaatverandering en de gevolgen voor wateroverlast, watertekort, hittestress en veiligheid tegen overstroming. Hierbij wordt ook gekeken of de overstorten en de dimensionering van het rioolstelsel wel bestand is tegen bijvoorbeeld grote piekbuien. Dit kan leiden tot de aanpak van de riolering en het afkoppelen van hemelwater.

Veenoxidatie en dus vernatting is tot nu toe nog te doen, maar in de toekomst erg onzeker. Graag meer duidelijkheid over de toekomst.

Het waterschap en de provincie willen ook graag komen tot een duurzame aanpak voor de toekomst. Daarom zijn ze nu gezamenlijk bezig met een plan van aanpak voor een project waarin samen met de omgeving wordt gekeken naar mogelijke oplossingen per gebied, waarin maatwerk een rol speelt. Het liefste wil de provincie hierin ook waterschap Noorderzijlvest en provincie Drenthe meenemen.

Er is een landelijke pot met geld beschikbaar gesteld voor de aanpak van veenweidegebieden, waarin Groningen ook projecten mag indienen. Het is de bedoeling dat er geld gevraagd wordt voor de aanpak van een deel van de veenaandachtsgebieden binnen waterschap Hunze en Aa's.

Hoeveel toename van het percentage te nat gebied gaat optreden bij 2 cm maaiveld daling per jaar?

Hier is geen algemeen antwoord op te geven. Het hangt af van de hoogteverdeling in een peilgebied.

Pilot Valthermond is toch niet te vergelijken met Duurswold

Nee dat klopt inderdaad. Bij Valthermond ligt het meeste veen boven de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG). Bij Duurswold ligt er nog veel veen onder de GLG en remt de bovenliggende kleilaag de veenoxidatie. Verlaging van de grondwaterstanden zal op grote schaal leiden tot extra veenoxidatie. Omdat deze situaties niet vergelijkbaar zijn, hebben we behalve Valthermond ook een inventarisatie en analyse uitgevoerd bij Hongerige Wolf, wat een beter vergelijkbare situatie is. Deze pilot is nog niet zo ver.

Ook als het peil niet meer wordt verlaagd, dan daalt de bodem nog toch?

Ja, ook als het peil niet verder wordt verlaagd, zal toch het veen boven de laagste grondwaterstand in aanraking komen met zuurstof en dus oxideren en verdwijnen. Dan zal naar schatting per jaar 2% van het veen boven GLG verdwijnen. De aanpak van de veenoxidatie zoals we die voorstaan zal de oxidatie hooguit vertragen. Alleen wanneer het veen echt onder water komt te staan, zal de veenoxidatie stoppen.

Is bij waterschap Noorderzijlvest het probleem van de veenoxidatie kleiner?

Dit is nu nog niet bekend. In 2020 worden grondboringen uitgevoerd om de aanwezige veenlagen in het gebied van waterschap Noorderzijlvest in beeld te brengen.

Wat is gevolg van de veenoxidatie voor CO₂-uitstoot?

Dit kan per gebied berekend worden. Voor de pilot van Valthermond is dat berekend en de CO₂-uitstoot van veenoxidatie is ten opzichte van andere bronnen vrij hoog. De insteek van het waterschap is niet in eerste instantie de CO₂-uitstoot, maar vooral een duurzame waterhuishouding. Voor de provincie is de CO₂-uitstoot wel een belangrijke reden om een oplossing te zoeken voor de veenoxidatie.

Veenoxidatie is een Ruimtelijke Ordeningsprobleem en een geldprobleem. De provincie moet de leiding nemen.

De provincie Groningen is samen met het waterschap een project gestart. De bedoeling is dat een voorstel ingediend wordt voor een landelijke subsidiepot. De provincie wil ook 700 ha klimaatbos gaan inrichten, mogelijk kan hier een combinatie gemaakt worden op de lage gronden die ten gevolge van veenoxidatie niet meer te gebruiken zijn.

Is veenoxidatie wel tegen te gaan in relatie tot doelstelling en functie van het gebied? Is een eventuele vernatting wel te rijmen met de landbouwfunctie?

Dit dilemma maakt precies dat het zoeken naar een oplossing lastig is.

Huis langs Schildmeer staat op palen: omgeving zakt ongeveer 1 cm per jaar en het huis komt relatief steeds hoger te liggen.

Dit bevestigt de bodemdalingsproblematiek. We verwachten dat dit op steeds meer plaatsen gaat optreden bij verdergaande veenoxidatie.

Kunnen zonnepanelen nog een oplossing bieden of is er dan functieverandering vereist?

Als er zonnepanelen op landbouwgrond geplaatst worden, volgt er geen functiewijziging. Er wordt door de gemeente, op aanwijzen van de provincie, een langjarige (25 - 30 jaar) vergunning afgegeven maar het oorspronkelijke bestemmingsplan blijft in stand. De insteek is namelijk nog steeds dat de zonneparken tijdelijk zijn. Ook sluit het één het ander niet uit; zonneparken op lage veengronden zijn zeker in beeld als maatregel om met de veenoxidatie om te gaan.

>> WATERTEKORT

In de zomer is er in Duurswold (net als in de rest van ons gebied) sprake van een watertekort. We voeren in de zomer water aan vanuit het IJsselmeer om dit tekort aan te vullen.

2018 en 2019 waren extreem droge jaren. In 2019 bleek het nodig om in Duurswold een beregeningsverbod voor overdag af te kondigen omdat het IJsselmeerwater niet snel genoeg in de uiteinden van het watersysteem kon komen. De kans op een droog jaar, zoals 2018, wordt op dit moment ingeschat op eens in de 30 jaar. In 2050 zal de kans op zo'n situatie eens in de 20 jaar zijn. Het kan voorkomen dat het zo extreem droog is dat we niet voldoende water vanuit het IJsselmeer kunnen aanvoeren, omdat deze buffer uitgeput raakt. Dan treedt de zogenaamde verdringingsreeks in werking. De verdringingsreeks geeft de rangorde van maatschappelijke behoeften aan, die bij de verdeling van het beschikbare oppervlaktewater in acht wordt genomen.

In het Deltaprogramma Zoetwater is afgesproken dat het huidige aanbod van water uit het IJsselmeer tot 2050 gegarandeerd is. Voor het opvangen van een toenemende vraag (door hogere verdamping en veranderend landgebruik) zoeken we naar mogelijkheden voor het efficiënter verdelen van de wateraanvoer, het verminderen van de watervraag en de conservering van water. Ook vragen wij de gebruikers om het water zuinig en efficiënt te gebruiken. Voor de agrariër betekent dit bijvoorbeeld een aanpassing in het bodembeheer, efficiënter beregenen of, indien dit mogelijk is, te beregenen uit grondwater. Tot nu toe is het beleid dat in Duurswold niet uit grondwater beregend mag worden. Er wordt gewerkt aan nieuw beleid waarin wordt gekeken of ook in Duurswold op sommige plaatsen toegestaan kan worden om te beregenen uit grondwater, zonder dat er schade aan natuur, veengebieden, drinkwatergebieden of stedelijk gebied optreedt.

> Vragen en opmerkingen tijdens de bijeenkomst:

Waterbedrijf Groningen probeert grondwater te ontzien en gaat over op oppervlaktewater, terwijl het waterschap juist beregenen uit grondwater voor de landbouw wilt toestaan.

Er is uitgelegd dat het waterschap ook zorg heeft voor het behoud van de grondwaterstanden, daar waar het belangrijk is. Er is gekeken in hoeverre er ruimte is om uit grondwater te beregenen zonder dat er negatieve effecten optreden aan de drinkwateronttrekkingen, natuur, veengebieden en bebouwd gebied.

Men ziet dat er op meerdere plaatsen meer verzilting optreedt. Kan het waterschap daar meer aandacht aan besteden?

Het waterschap heeft bij de analyse van mogelijke onttrekkingen vanuit grondwater rekening gehouden met het voorkomen van toename van verzilting. We meten het zoutgehalte in het oppervlaktewater.

Graag een verdringingsreeks voor Grondwater opstellen

Er is landelijk gesproken over een verdringingsreeks voor grondwater en toen is geconstateerd dat een landelijke verdringingsreeks niet mogelijk is vanwege te grote regionale verschillen. Er zou voor onze regio door de provincie mogelijk samen met het waterschap een verdringingsreeks voor grondwater opgesteld kunnen worden. Daar zijn nu nog geen concrete plannen voor. Wel is het zo dat wettelijk al geregeld is dat drinkwaterwinning en ook de bescherming van N2000 gebieden prioriteit hebben.

Natuurmonumenten zou graag zien dat er meer water wordt vastgehouden in Westerbroek en dat er een bufferzone rond Westerbroek wordt ingericht.

Destijds is bij de inrichting van het gebied al een diepe watergang verplaatst om het wegvangen van de kwel te verminderen. Natuurmonumenten zou graag nog meer maatregelen zien die het natuurgebied Westerbroek natter maken. Hier kan in overleg met het waterschap naar gekeken worden.

>> WATERKWALITEIT

Binnen de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) richten wij ons op het ecologisch gezond maken en houden van het water. Dit betekent dat naast de chemische waterkwaliteit ook de samenstelling van de aanwezige biologie - zoals vissen, kleine beestjes, waterplanten en algen - een belangrijke maat is. Het watersysteem Duurswold kent twee KRW-waterlichamen waarvoor doelen en maatregelen zijn opgesteld: de boezemkanalen Duurswold en het Schildmeer. Daarnaast kijken we naar het aangrenzende KRW-waterlichaam Eemskanaal-Winschoterdiep. De waterlichamen voldoen alle drie nog niet aan de doelen voor een goede ecologische toestand.

In het waterlichaam Boezemkanalen Duurswold is het stikstof- en ammoniumgehalte te hoog en vooral voor waterplanten en macrofauna (kleine beestjes) worden de doelen niet gehaald. Er zijn al meerdere natuurvriendelijke oevers aangelegd, vaak in combinatie met kadeherstelwerkzaamheden. De ontwikkeling van onderwaterplanten blijft echter nog achter, met name in de boezemkanalen ten noord-oosten van het Schildmeer met veel golfslag en stroming. We nemen aanvullende maatregelen om de vestiging en groei van onderwaterplanten te verbeteren en leggen nog meer natuurvriendelijke oevers aan. Om vismigratie tussen de boezem van Duurswold en het Roegwold te bevorderen wordt bij het gemaal Sans Souci, ten westen van het Schildmeer, een vispassage gerealiseerd. Het doel voor macrofauna is bij nader inzien in 2008 te positief ingeschat, er waren destijds nog geen goede metingen van de uitgangssituatie bekend. Daarom willen we het doel voor macrofauna iets bijstellen. Daarnaast is de chemische waterkwaliteit in Boezemkanalen Duurswold niet op orde. Voor de overschrijdende stoffen zetten we in op nader onderzoek en op regionaal maatwerk.

In het Schildmeer is het stikstof en ammoniumgehalte te hoog. Het doel voor macrofauna, waterplanten en vis wordt nog niet gehaald. In de periode 2010-2015 zijn oevers ingericht, is het meer gebaggerd en is vanaf 2016 een natuurvriendelijker peilbeheer ingesteld. Ondanks deze maatregelen wordt het doel voor waterplanten niet gehaald door het vrijwel ontbreken van onderwaterplanten. We hebben op dit moment geen suggesties voor effectieve maatregelen om de waterplanten en daarmee de visstand te laten ontwikkelen. We stellen voor om meer onderzoek te gaan doen en tussentijds het doel voor waterplanten bij te stellen vanwege gebrek aan effectieve maatregelen. Daarnaast moet in het Schildmeer meer onderzoek gedaan worden om de chemische toestand te kunnen bepalen.

In het Eemskanaal en Winschoterdiep zorgt de scheepvaartfunctie voor de beroepsvaart er voor dat het kanaal een grote diepte heeft en een harde oeverinrichting met damwanden. Hierdoor is de potentiële ecologische waterkwaliteit van het kanaal zeer beperkt. Vanwege deze scheepvaartfunctie zijn er geen maatregelen mogelijk die zullen leiden tot een verbetering van de ecologische toestand. In 2008 is de uitgangssituatie en het effect van maatregelen te optimistisch ingeschat. Een aantal biologische doelen is daardoor te hoog gesteld. De biologische doelen willen we laten bijstellen tot de huidige toestand, omdat er geen verbetering meer te verwachten is. Er zijn nog een aantal stoffen die zorgen voor een beperkte chemische waterkwaliteit. Momenteel wordt onderzocht welke landelijke en regionale maatregelen hiervoor een oplossing kunnen bieden.

Het nieuwe Woldmeer (Meerstad) is nog geen officieel KRW-waterlichaam. Het waterschap meet hier wel al de waterkwaliteit. Ten behoeve van een goede waterkwaliteit wordt een zesde deel van het meer ingericht als ondiepe natuurvriendelijke oeverzones.

> Vragen en opmerkingen tijdens de bijeenkomst:

Is er wel ruimte voor recreatie bij meer waterplanten in het Schildmeer?

Er is gesproken over het belang van onderwaterplanten in de oevers van de kanalen van Duurswold en het Schildmeer. Het gaat hier met name om de oevers. De kanalen van Duurswold en het Schildmeer hebben daarnaast ook een belangrijke functie voor wateraanvoer, -afvoer en recreatie. Het is daarom onwenselijk dat onderwaterplanten deze functies niet belemmeren. Dit past ook in het streefbeeld van de kanalen van Duurswold en het Schildmeer.

Er lopen DAW (Delta Plan Agrarisch Waterbeheer) projecten met erfafspoeling buiten Duurswold. Kan dat hier ook toegepast worden?

Het waterschap heeft zich bij de DAW-projecten in eerste instantie gericht op het verminderen van overschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater. Dit omdat binnen het beheergebied van het waterschap de knelpunten hiervoor het grootst zijn.

Dat betekent dat we de DAW-projecten "Aanpak erfemissie" vooral in die gebieden hebben opengesteld waar de meeste overschrijdingen zijn. Concreet zijn dit de Veenkoloniën, Westerwolde en de Drentsche Aa. Voor erfemissie van nutriënten hebben wij geen DAW-projecten. Er gaat wel een project lopen voor de aanpak van perceelemissie gericht op aanpak van stikstof en gewasbeschermingsmiddelen. Daar kan iedereen in Duurswold aan meedoen.

Kan het waterschap bijdragen aan een spuitplaats voor gezamenlijk gebruik?

Omdat in het gebied van Duurswold geen erfafspoeling projecten lopen, kan dit helaas hier niet. Wel is het mogelijk voor een loonwerker die met zijn erf buiten het gebied van de DAW-projecten "Aanpak erfemissie" zit maar wel een substantieel aantal akkerbouwers binnen de begrensde gebieden van de Veenkoloniën, Westerwolde of Drentsche Aa bedient, om in aanmerking te komen voor deelname aan het project "Aanpak erfemissie".

Samenwerking

Door een aantal deelnemers wordt aangegeven dat men belang hecht aan samenwerken als het gaat om verbeteringen in de waterkwaliteit te realiseren. Men geeft ook aan dat dit over het algemeen al goed gaat.

Kan de DAW ook meer opengesteld worden voor niet LTO-leden?

DAW is vanaf het begin af aan ook opengesteld voor niet LTO-leden. Het nieuwe project over perceel emissie gaat waarschijnlijk van start in maart 2020. Er wordt een koepelaanvraag ingediend door LTO. Projectdeelname is voor iedereen mogelijk, dus ook voor niet-LTO-leden, net als bij alle DAW projecten. Er wordt aangeraden om berichtgeving op onze website hierover rond maart 2020 in de gaten te houden.

>> OVERIGE ONDERWERPEN

Beheer en Onderhoud

Beheer en onderhoud is nodig om veiligheid en voldoende water te garanderen. Als sloten dichtgroeien is water aan- en afvoer niet mogelijk. Binnen het onderhoud worden de ecologische kansen zoveel mogelijk benut. We hebben te maken met de Wet Natuurbescherming. We kiezen voor de benadering waarbij het onderhoud is gericht op de leefomgeving van soorten. Bij maaiwerkzaamheden sparen wij bij de meeste watergangen en kaden delen van de begroeiing. Dit houdt in dat ook in de winter de begroeiing deels blijft staan. Met deze vorm van onderhoud wordt de biodiversiteit vergroot. Deze vorm van beheer mag echter de aan- en afvoer van water niet belemmeren.

> Vragen en opmerkingen tijdens de bijeenkomst:

Welke intensiteit van beheer is nodig bij natuurvriendelijke oevers?

Het onderhoud aan natuurvriendelijke oevers is maatwerk. Jaarlijks inspecteren we de oevers in de zomer en bepalen dan hoe de ontwikkeling is en of onderhoud nodig is. Bij veel boomopslag en/of een sterke dichtgroei van de oevers met moerasplanten, voeren we onderhoud uit. We zullen vrijwel nooit een oever helemaal kaal maken, zodat er voor planten en dieren altijd voldoende leefomgeving overblijft. De intensiteit van het onderhoud op basis van dit maatwerk varieert van jaarlijks tot eens in de vier tot vijf jaar.

Kan er meer worden samengewerkt met vrijwilligers over het beheer van onderhoudspaden in relatie tot recreatief medegebruik?

Bij het maaien moet rekening gehouden worden met de Wet Natuurbescherming. Wanneer er specifieke wensen zijn kan er contact opgenomen worden met het waterschap om te kijken of er afspraken gemaakt kunnen worden over het extra maaien door vrijwilligers. Met de Sportvisserij zijn dergelijke afspraken al gemaakt.

Lastige onkruiden op onderhoudspaden > gaat naar aangrenzende landerijen.

Het natuurvriendelijke onderhoud richt zich voornamelijk op de taluds en de overgang van water naar land (onderin de taluds, ook weleens aangeduid als “snor”). De taluds van de watergangen zijn over het algemeen schraal. Extensiever onderhoud op de taluds zorgt ervoor dat er meer soorten als liesgras zich kunnen ontwikkelen. De begroeiing op de onderhoudspaden houden we kort om het begaanbaar te houden voor onze machines, zoals tractors. Dit doen we voor de veiligheid van de chauffeurs. Daarmee krijgt tevens het onkruid minder kans om zaad te vormen. Onze ervaring is dat er geen toename van onkruiddruk te zien is door het natuurvriendelijke onderhoud, maar we houden dit goed in de gaten.

Communicatie en samenwerking

Het waterschap vindt communicatie en samenwerking met de omgeving van groot belang.

> Vragen en opmerkingen tijdens de bijeenkomst:

In de gebiedsbijeenkomst werd hier ook aandacht voor gevraagd. De volgende zaken vragen om meer aandacht van het waterschap:

- Transparantie over meetgegevens en nieuw beleid
- Vroeg overleg met Sportvisserij bij herinrichting van de oevers
- Samenwerking met gemeenten bij de aanleg en planvorming van de natuurvriendelijke oevers
- Nadenken over samenwerking Natuurnetwerk en recreatie

Schade bodemdaling, veenoxidatie, gaswinning > Loket Overleg Bodemdalingscommissie

Het loket mijnbouwschade is een plek waar mensen met schade als gevolg van de bodemdaling door gaswinning en zoutwinning terecht kunnen. Er werd gevraagd of mensen daar ook terecht kunnen met schade door veenoxidatie en of het waterschap daar ook bij betrokken is. Het waterschap heeft voor de aanpassingen in het watersysteem door bodemdaling als gevolg van aardgaswinning een aparte regeling met de bodemdalingscommissie.

Voor veenoxidatie kan men niet terecht bij het loket mijnbouwschade. Voor de hand ligt dat men zich moet wenden tot de provincies voor het beleid en tot de waterschappen voor praktische uitvoering. Echter momenteel is er nog geen beleid vastgesteld door de provincies noch door de waterschappen voor veenoxidatie, waardoor het waterschap niet verantwoordelijk is voor schade als gevolg van veenoxidatie.

Nu kan men dus nog nergens terecht voor schade door veenoxidatie.

Recreatie

Zaken die wij doen ten behoeven van de recreatie zijn:

- Controle waterkwaliteit zwemplassen
- Op diepte houden van de vaarwegen
- Bemaling stopzetten ter bevordering van natuurijs
- Vergroting van de leefomgeving van de vis
- Mogelijkheden voor kanovaart (aanpassing stuwen en kanovriendelijke vispassages)

Medegebruik van onze maaipaden, kaden en dijken voor recreatie is – met uitzondering van gemotoriseerd verkeer - toegestaan voor zover dit de uitvoering van onze taken niet beperkt. Voor de komende planperiode kijken we welke wensen er bestaan, wat de mogelijkheden zijn en welke randvoorwaarden daarbij horen.

> Vragen en opmerkingen tijdens de bijeenkomst:

Visie recreatie nodig in samenwerking met alle partijen

Recreatie is geen kerntaak van het waterschap, dus het waterschap zal hierin niet het voortouw nemen. Het waterschap wil wel meedenken en meewerken.

Doorsteek kanoën Roegwold is gewenst.

Dit kan het beste overlegd worden met Staatsbosbeheer als beheerder van het Roegwold.

Mountainbiken Schildmeer

Er kan met de mountainbike gefietst worden op de maaipaden van het waterschap. Alleen gemotoriseerd verkeer is niet toegestaan.

Bij aanleg van NVO's (Natuurvriendelijke Oevers) graag vooraf overleg met Sportvisserij, bijvoorbeeld bij inventarisatie Hengelsport Steendam – Tjuchem. Liefst niet te veel vissteigers

Vaak wordt er wel overleg gepleegd met de Sportvisserij, maar het gebeurt niet altijd. We zullen meenemen dat het gewenst is dat het bij alle inrichtingsprojecten gebeurt.

Bordjes bij inhammen Schildmeer. Bootjes lopen vast.

Het waterschap is vaarwegbeheerder van het Schildmeer. Dit betekent dat het waterschap ervoor zorgt dat de vaargeul bevaarbaar blijft en dat de betonning de vaargeul goed begrenst. De betonning van de vaargeul geeft aan dat buiten de vaargeul het ondieper kan zijn en dat daar beperking van het varen kan optreden. Het is niet de bedoeling dat overal in het meer bij ondieptes een bordje wordt geplaatst. Het is de verantwoordelijkheid van de bootbestuurder om zelf te kijken of het buiten de vaargeul diep genoeg is voor zijn boot om daar te kunnen varen.

Oud bord Schildmeerparkeerplaats (van het oude waterschap) moet aangepast.

Het waterschap is momenteel bezig met nieuwe borden. Er zal gecontroleerd worden of hierbij ook gedacht wordt aan het aanpassen van dit bord

Aandacht voor peilbeheer in relatie tot recreatie

Bij het bepalen van de mogelijkheden van het huidige natuurlijker peilbeheer op het Schildmeer is nadrukkelijk rekening gehouden met het belang van recreatie.

Water en Ruimtelijke ordening

Het waterschap zal in het komende waterbeheerprogramma (net als in het vorige beheerprogramma) aandacht besteden aan water en ruimte. Dit doen we omdat steeds meer taken consequenties hebben voor de ruimtelijke omgeving. Met name de klimaatverandering en de toenemende druk op de ruimte door toename van piekbuien en perioden van droogte vragen om het aangeven van plekken waar meer risico's zijn dan anderen. Bij dit onderwerp willen we aandacht besteden aan overstromingsgevoelig gebied, aandachtgebieden voor veenoxidatie, kwetsbare gebieden voor wateroverlast en kwetsbare gebieden door droogte. Samen met de omgevingspartners, grondgebruikers en gemeenten en provincies gaan we bekijken hoe we ons watersysteem toekomstbestendig kunnen maken.

Hoe anticipeer je op klimaatverandering > combinatie van functies maar integrale aanpak

Waterschap, provincie en gemeenten zijn nu in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie bezig met zogenaamde stresstesten, waarin gekeken wordt naar de gevolgen van de klimaatverandering op veiligheid, wateroverlast, watertekort en hittestress en wat dat dan voor gevolgen zou hebben voor de inrichting van de ruimte. Dan zal ook duidelijk worden waar een combinatie van functies gaat knellen. Momenteel lopen de onderzoeken, later kan gekeken worden naar een integrale aanpak. Het is de bedoeling dat dat in het kader van de nieuwe Omgevingswet nog meer integraal zal gaan gebeuren.

Op zoek naar koppelkansen

Het waterschap heeft het idee dat ze bij inrichtingsprojecten al goed bezig is met het kijken naar koppelkansen, maar zal er nog meer op letten dat diverse belangen worden meegenomen bij nieuwe projecten.

Landinrichting was goed instrument, kan er niet weer zoiets komen?

Er werd beaamd dat bij de landinrichting vaak een goede afweging van belangen plaatsvond. De landinrichting is een instrument van de provincie. Het waterschap kan zoiets niet instellen. Er werd gesuggereerd om dit punt in te brengen in het overleg Programma Landelijk Gebied, een commissie getrokken door de Provincie.

BESTUURLIJKE TERUGKOPPELING

Zowel de discussiemiddag als de inloopbijeenkomst kende een laag aantal deelnemers. We gaan de deelname evalueren om te kijken wat we hiervan kunnen leren. Wanneer dat gewenst is, organiseren we nog een extra inloopbijeenkomst. De aanwezigen waren het meest geïnteresseerd in het onderwerp wateroverlast/veenoxidatie en in recreatie. Bij wateroverlast zijn veel vragen gesteld over wat de veenoxidatie nu betekent voor de toekomst. Er werd om duidelijkheid over de consequenties gevraagd, men wil weten waar men aan toe is. Bij vragen over recreatie werd om een gezamenlijke visie op de waterrecreatie gevraagd. Bij watertekort werd door de natuurbeheerder de wens geuit om het natuurgebied Westerbroek verder te vernatten en een bufferzone rondom het gebied in te stellen.

>> VERVOLG

Wanneer de verslagen van alle bijeenkomsten gereed zijn, wordt met het algemeen bestuur van het waterschap besproken welke aanbevelingen en acties uit de bijeenkomsten zijn gekomen. Daarna wordt begonnen met het schrijven van het Voorontwerp van het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Dit Voorontwerp wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur van het waterschap en daarna voorgelegd aan het algemeen bestuur. In het gebiedsbijeenkomst van Oldambt is afgesproken dat dit Voorontwerp ook aan alle deelnemers van de gebiedsbijeenkomsten wordt gemaild. Iedereen kan dan nagaan of de door hen besproken zaken voldoende in het nieuwe waterbeheer-programma worden benoemd en kan desgewenst een reactie mailen. Alle reacties van het algemeen bestuur en de reacties van de deelnemers aan de gebiedsbijeenkomsten worden verwerkt in een reactienota. Dit betekent dat op iedere reactie een antwoord komt en wordt aangegeven of dit leidt tot aanpassing van de teksten van het water-beheerprogramma. Deze aanpassingen worden daarna vastgesteld door het algemeen bestuur in oktober 2020 en worden verwerkt tot het Ontwerp Waterbeheerprogramma. Het Ontwerp Waterbeheerprogramma gaat in januari 2021 de inspraakprocedure in, waarin nogmaals gereageerd kan worden en waar ook weer een reactienota komt. Voor de definitieve reactienota moeten we wachten totdat de landelijke inspraak periode van zes maanden in juni 2021 is afgelopen. De laatste aanpassingen leiden uiteindelijk tot het definitieve Waterbeheerprogramma 2022-2027 in het najaar van 2021. Iedere bijeenkomst met het algemeen bestuur is openbaar toegankelijk. De tijden van de vergaderingen komen tegen die tijd op de website te staan.

Planning:

5 Februari 2020	terugkoppeling aan het algemeen bestuur van de resultaten en afspraken uit de zes gebiedsbijeenkomsten
10 juni 2020	Discussie met het algemeen bestuur over het Voorontwerp Waterbeheerprogramma
15 Juni 2020	Toesturen Voorontwerp Waterbeheerprogramma aan de deelnemers gebiedsbijeenkomsten
Juli– Aug. 2020	Reacties verzamelen op het Voorontwerp Waterbeheerprogramma
28 Oktober 2020	Discussie met het algemeen bestuur over de reactienota
9 December 2020	Vaststelling door het algemeen bestuur van het Ontwerp Waterbeheerprogramma
1 Januari 2021	Start zes weekse inspraak periode op het Ontwerp Waterbeheerprogramma
Oktober 2021	Vaststelling definitieve Waterbeheerprogramma 2022-2027 door het algemeen bestuur

Contactpersonen voor watersysteem Duurswold

Gebiedscoördinator	Harriët Bosman	h.bosman@hunzeenaas.nl
Gebiedshydroloog	Anton Bartelds	a.bartelds@hunzeenaas.nl
Waterkwaliteitsadviseur	Hermen Klomp	h.klomp@hunzeenaas.nl
Teamhoofd buitendienst	Henk Bakker	j.h.bakker@hunzeenaas.nl